

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
2012 - 2015

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής εργαζομένων

Κοινωνική Ασφάλιση

Μέρος 2ο : Πλασματικοί Χρόνοι Ασφάλισης

Περιεχόμενα

2. Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης	31
Χρόνος στράτευσης	34
Χρόνος γονικής άδειας	38
Χρόνος εκπαιδευτικής άδειας	42
Χρόνος φοίτησης	45
Χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση μετά την υπαγωγή για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα	46
Χρόνος κύησης και λοχείας	48
Χρόνος απεργίας	49
Χρόνοι γέννησης παιδιού (N. 3655/2008 & N. 3996/2011).....	51
Χρόνος μαθητείας	55
Χρόνος φυλάκισης	56
Χρόνος συνταξιοδότησης αναπηρίας.....	58
ΠΗΓΕΣ	58
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ.....	58

ΘΕΜΑ	ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΕΝΝΟΙΑ	<p>Ο χρόνος ασφάλισης αποτελεί τη νομική προϋπόθεση από την πλήρωση της οποίας εξαρτάται κάθε δικαίωμα επί των ασφαλιστικών παροχών –ιατρική περίθαλψη, επιδόματα, συντάξεις κ.λπ.– που απονέμει ο οικείος φορέας στον άμεσα ασφαλισμένο και στα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς του.</p> <p>Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς εκτός από τον χρόνο πραγματικής (υποχρεωτικής) ή προαιρετικής ασφάλισης λογίζεται και ο χρόνος αναγνώρισης στην ασφάλιση.</p>
ΠΟΙΟΙ ΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΙ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	<p>Ως αναγνωριζόμενοι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης λογίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας • Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών • Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες • Ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη • Ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης • Ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο • Ο χρόνος κύησης και λοχείας • Ο χρόνος απεργίας • Ο πλασματικός χρόνος της παρ. 1 του άρθρου 141 του Ν. 3655/2008 γέννησης παιδιού • Ο χρόνος μαθητείας • Ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης • <i>Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας</i>
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>Ο συνολικός χρόνος ο οποίος αναγνωρίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος δεν μπορεί να υπερβεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα τέσσερα (4) έτη ή 48 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011. • Τα πέντε (5) έτη ή 60 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2012. • Τα έξι (6) έτη ή 72 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2013. • Τα επτά (7) έτη ή 84 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1/1/2014 και εφεξής.
	1. Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Το σύνολο του χρόνου στράτευσης • Σε περίπτωση στράτευσης με την ιδιότητα του μονίμου ή εθελοντή ή ανακαταταγμένου αναγνωρίζονται μέχρι 3 χρόνια.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Ο υπολογισμός της εισφοράς γίνεται με το ποσοστό του κλάδου συντάξεων του ΙΚΑ που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης (20%). Αυτό υπολογίζεται για τον εν ενεργεία μισθωτό στις αποδοχές που λάμβανε κατά τον τελευταίο μήνα, πλήρους απασχόλησης, πριν από την υποβολή της αίτησης. Πάντως, αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη ή μεγαλύτερες του 25πλάσιου του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου</p>

	<p>της ανωτάτης ασφαλιστικής κλάσεως του ΙΚΑ. Για τον συνταξιούχο, το ως άνω ποσοστό εισφοράς υπολογίζεται στο 25πλάσιο του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης, προκειμένου για το ΙΚΑ ή του μισθού, προκειμένου για τα άλλα ταμεία που απονεμήθηκε η σύνταξη, όπως διαμορφώθηκε κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση (Ν. 1759/88 άρθρο 12 παρ. 6), επί τον αριθμό, σε κάθε περίπτωση, των μηνών Στρατιωτικής Υπηρεσίας που αναγνωρίζονται.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έκπτωση 30% με θεμελίωση δικαιώματος από 1/1/2011 μέχρι 31/12/2014. • Έκπτωση 50% με θεμελίωση δικαιώματος από 1/1/2015 και μετά. • Έκπτωση 15% στην εφάπαξ καταβολή.
	2. Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Αναγνωρίζεται το σύνολο του χρόνου.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Ο υπολογισμός της εξαγοράς γίνεται με βάση το ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη και του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης για αναγνώριση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προϋπόθεση: οι ασφαλισμένοι να έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης. • Έκπτωση 15% στην εφάπαξ καταβολή.
	3. Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Έως 300 ημέρες για κάθε αιτία.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΓΟΡΑ
	4. Ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Έως 2 έτη.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Ο υπολογισμός της εξαγοράς γίνεται με βάση το ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη και των αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ή των αποδοχών του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης και του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης για αναγνώριση. Πάντως, αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.</p>
	5. Ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Επίσημη διάρκεια σπουδών σχολής.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Αναγνωρίζονται, έπειτα από αίτηση του ασφαλισμένου, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης με την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ, όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.</p>

	6. Ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Το σύνολο του χρόνου.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Αναγνωρίζονται, έπειτα από αίτηση του ασφαλισμένου, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης με την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ, όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.</p>
	7. Ο χρόνος κύησης και λοχείας
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Το σύνολο του χρόνου.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΓΟΡΑ Ο χρόνος συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και όχι για τον προσδιορισμό της σύνταξης. Ο χρόνος επιδότησης από τον ΟΑΕΔ λόγω κυοφορίας και λοχείας μετά την 3/8/1984 αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ανακεφαλαιώνεται και λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για τον προσδιορισμό του ποσού της σύνταξης.
	8. Ο χρόνος απεργίας
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Το σύνολο του χρόνου.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Ο υπολογισμός της εξαγοράς γίνεται με βάση το ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη και των αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ή των αποδοχών του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης και του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης για αναγνώριση. Πάντως, αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.</p>
	9. Ο πλασματικός χρόνος της παρ. 1 του άρθρου 141 του Ν. 3655/2008 γέννησης παιδιού
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	1 έτος ή 300 ΗΕ για το πρώτο παιδί και 2 έτη ή 600 ΗΕ για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Η αναγνώριση του πλασματικού χρόνου παιδιών γίνεται στο ΙΚΑ- ΕΤΑΜ κατόπιν εξαγοράς, με την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ (Ημερομίσθιο Ανειδίκευτου Εργάτη), όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.</p>
	10. Ο χρόνος μαθητείας
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Έως και 2 έτη.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα καταβάλλεται ποσό εξαγοράς, το οποίο</p>

	προκύπτει από τον υπολογισμό ποσοστού 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και ποσοστού 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, υπολογιζομένων στο 25πλάσιο του ΗΑΕ που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.
	11. Ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Το σύνολο του χρόνου.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΓΟΡΑ <p>Η αναγνώριση γίνεται με καταβολή του συνόλου των εισφορών από τον ενδιαφερόμενο και υπολογίζονται με βάση τις αποδοχές που λάμβανε κατά τον τελευταίο μήνα πριν από την υποβολή της αίτησης, κατά τον οποίο είχε πλήρη απασχόληση, οι οποίες σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερες από τον τεκμαρτό μισθό της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ούτε κατώτερες από το 25πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, επί το ποσοστό 20% του κλάδου σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, όπως ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για κάθε μήνα φυλάκισης ή προσωρινής κράτησης αναγνωρίζονται τριάντα (30) ημέρες ασφάλισης.
	12. Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	Χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας.
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΓΟΡΑ • Ο χρόνος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας θα λαμβάνεται υπόψη μόνο για τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για πλήρη συνταξιοδότηση.
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	Ν. 1469/1984, Ν. 2084/1992, Ν. 2510/1997, Ν. 3655/2008, Ν. 3863/2010, Ν. 3996/2011 και Ερμηνευτικές εγκύκλιοι του ΙΚΑ.
ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, ΙΚΑ.

2. Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης

Ο χρόνος ασφάλισης αποτελεί τη νομική προϋπόθεση από την πλήρωση της οποίας εξαρτάται κάθε δικαίωμα επί των ασφαλιστικών παροχών –ιατρική περίθαλψη, επιδόματα, συντάξεις κ.λπ.– που απονέμει ο οικείος φορέας στον άμεσα ασφαλισμένο και στα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς του.

Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς εκτός από τον χρόνο πραγματικής (υποχρεωτικής) ή προαιρετικής ασφάλισης λογίζεται και ο χρόνος αναγνώρισης στην ασφάλιση.

Ως αναγνωριζόμενοι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης λογίζονται: α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες, δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη, ε) ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης μεταδευτεροβάθμιου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης ή διπλώματος Σχολής Ξεναγών, καθώς και ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση πτυχίου, μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους της ηλικίας, σε μέσες τεχνικές και επαγγελματικές σχολές ή σε μονάδες της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης από την έναρξη ισχύος του ν. 576/1977 (Α' 102) και μετά ή στο Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο, ο οποίος είναι ίσος με τον κατά το χρόνο αποφοίτησης επίσημο χρόνο σπουδών της οικείας σχολής, στ) ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο και ο οποίος δεν μπορεί να είναι λιγότερος από έναν πλήρη ημερολογιακό μήνα σε κάθε περίπτωση κενού ασφάλισης μεταξύ περιόδων ασφάλισης, ζ) ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κύησης και λοχείας, η) ο χρόνος απεργίας, θ) ο πλασματικός χρόνος της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 (Α' 58), που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, όπως ισχύουν, ι) ο χρόνος μαθητείας, όπως ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις και μέχρι δύο έτη, ια) ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (Α' 136) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές

τους πεποιθήσεις, ιβ) ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας, ιγ) ο χρόνος που μεσολαβεί από την απόκτηση του πτυχίου μέχρι και την απόκτηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος στους ασφαλισμένους στον Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, την Ειδική Προσαύξηση και τον Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ).

Προϋποθέσεις

Στο συνταξιοδοτικό δικαίωμα η ασφάλιση εξυπηρετεί δυο σκοπούς, ήτοι λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του δικαιώματος σε σύνταξη, δηλαδή συμπλήρωση των ασφαλιστικών προϋποθέσεων που απαιτούνται κατά περίπτωση, όσο και για την προσαύξηση του ποσού αυτής. Με τις ρυθμίσεις της διάταξης της παρ. 18 του Ν. 3863/2010 καθώς και με τον πρόσφατο ασφαλιστικό νόμο 3996/2011 (άρθρα 39 και 40) δίνεται η δυνατότητα σε ασφαλισμένους να αναγνωρίσουν -κατοχυρώσουν από 1/1/2011 και μετά τους πλασματικούς χρόνους με ή χωρίς καταβολή εισφορών.

Επομένως, δεν αναγνωρίζονται από όσους έχουν ασφαλιστεί για πρώτη φορά μετά την 1/1/1993, εκτός από τις περιπτώσεις μητέρων ανήλικων τέκνων που συμπληρώνουν τις 6.000 ημέρες ασφάλισης από την 1/1/2013 και μετά, οπότε μπορούν για τη συμπλήρωση αυτού του χρόνου να αναγνωρίσουν πλασματικούς χρόνους του άρθρου 40 του Ν. 3996/2011.

Περιορισμοί

Με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 40 του Ν. 3996/2011, τίθεται ανώτατο όριο αναγνωριστέου πλασματικού χρόνου, το οποίο ποικίλλει από 4 έως 7 έτη, ανάλογα με το έτος του οποίου τις προϋποθέσεις επιθυμεί να κατοχυρώσει ο ασφαλισμένος για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Ειδικότερα, ο συνολικός χρόνος ο οποίος αναγνωρίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος δεν μπορεί να υπερβεί:

- Τα τέσσερα (4) έτη ή 48 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011.
- Τα πέντε (5) έτη ή 60 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2012.

- Τα έξι (6) έτη ή 72 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2013.
- Τα επτά (7) έτη ή 84 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1-1-2014 και εφεξής.

Για τον υπολογισμό του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου αναγνωριστέου πλασματικού χρόνου συνυπολογίζονται: α) κάθε άλλος πλασματικός χρόνος, με βάση διατάξεις άλλων νόμων, β) κάθε άλλος χρόνος κατά τον οποίο μπορεί με να έχει παρασχεθεί πραγματική εργασία, χωρίς όμως να έχει χωρήσει υποχρεωτική ασφάλιση και ο οποίος έχει τυχόν αναγνωριστεί με καταβολή εισφορών βάσει διατάξεων άλλων νόμων, ενώ δεν συνυπολογίζονται: α) ο χρόνος πραγματικής εργασίας και ασφάλισης στο Δημόσιο, β) ο χρόνος ασφάλισης στην αλλοδαπή που αναγνωρίζεται με τις διατάξεις του Ν. 1539/1986, γ) ο χρόνος για τον οποίο ο ΟΑΕΔ καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και εργαζομένου.

Συμπερασματικά, στην περίπτωση που ο χρόνος που έχει ήδη αναγνωριστεί είναι ίσος ή υπερβαίνει το κατά περίπτωση τιθέμενο ανώτατο όριο των 48, 60, 72, 84 μηνών, ο ασφαλισμένος δεν έχει το δικαίωμα να αναγνωρίσει επιπλέον χρόνο από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 39 και 40 του Ν. 3996/2011.

Χρόνος στράτευσης

Από τον νόμο παρέχεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους και στους συνταξιούχους του ΙΚΑ (καθώς και σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, στα μέλη της οικογένειας αυτού) να αναγνωρίσουν τον χρόνο της στρατιωτικής τους υπηρεσίας ως χρόνο ασφάλισης στον κλάδο σύνταξης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στο ΕΤΕΑΜ και στο ΙΚΑ ΕΤΑΜ-ΕΤΕΑΜ.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Με την ιδιότητα του κληρωτού ή εφέδρου στις Ένοπλες Δυνάμεις, τα Σώματα Ασφαλείας και το Λιμενικό ή Πυροσβεστικό Σώμα αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης το σύνολο του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας, ενώ από τον χρόνο υπηρεσίας με την ιδιότητα του μονίμου ή εθελοντή ή ανακαταταγμένου αναγνωρίζονται μέχρι 3 χρόνια.

Για κάθε μήνα στρατιωτικής υπηρεσίας αναγνωρίζονται 30 ημέρες ασφάλισης – συνειπώς, 360 ημέρες ασφάλισης ετησίως. Επίσης, αναγνωρίζονται και οι ημέρες ασφάλισης που αντιστοιχούν σε τμήμα από μήνα στρατιωτικής υπηρεσίας.

Προϋποθέσεις αναγνώρισης

Η αναγνώριση γίνεται με ορισμένες προϋποθέσεις, ανάλογα με το αν πρόκειται να υπολογιστεί για προσαύξηση της σύνταξης ή για τη θεμελίωση του δικαιώματος προς συνταξιοδότηση.

- Όσον αφορά την προσαύξηση της σύνταξης, δεν τίθενται προϋποθέσεις και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναγνωρίσουν τη στρατιωτική τους υπηρεσία ως χρόνο ασφάλισης όποτε θέλουν.

- Προκειμένου ο ασφαλισμένος να θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας με την αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας θα πρέπει:

1. Για σύνταξη γήρατος

- να έχει πραγματοποιήσει 3.600 ημέρες ασφάλισης και
- να έχει συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας του

2. Για σύνταξη αναπηρίας

- Να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 900 ημέρες ασφάλισης και

- Να έχει κριθεί ανάπηρος από την Υγειονομική Επιτροπή του ΙΚΑ με ποσοστό 67% και πάνω (από τον νόμο προβλέπεται μόνο ιατρική αναπηρία και όχι ασφαλιστική αναπηρία).
3. Όταν η αναγνώριση γίνεται από τα μέλη οικογενείας για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος **λόγω θανάτου**, απαιτείται:
- Η πραγματοποίηση από τον θανόντα ασφαλισμένο 900 ημερών ασφάλισης και
  - Από τα δικαιούχα μέλη οικογενείας η μεν χήρα να έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας της, τα δε τέκνα να μην έχουν υπερβεί το 18ο έτος (ή το 24ο όταν σπουδάζουν) ή να ήταν και να παραμένουν ανίκανα για εργασία (οπότε το 18ο έτος δεν αποτελεί όριο).

Αρμόδιος φορέας– Προθεσμία

Αρμόδιος για την αναγνώριση είναι ο φορέας κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, στον οποίο έχει ασφαλιστεί ο ενδιαφερόμενος.

Όταν υπάρχει ασφάλιση σε περισσότερους από έναν φορείς (ταυτόχρονα ή διαδοχικά) μπορεί να επιλέξει τον φορέα στον οποίο θα γίνει η αναγνώριση.

Σε περίπτωση όμως που ο χρόνος της στρατιωτικής υπηρεσίας έχει ήδη αναγνωριστεί σε Ασφαλιστικό Οργανισμό της εποπτείας του Υπουργείου Απασχόλησης-Κοιν. Υπηρεσιών ή στο NAT ή στο Δημόσιο, δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστεί και από άλλο Ασφαλιστικό Οργανισμό (άρθρο 23, παρ. 2, Ν. 1539/1985).

Η αναγνώριση γίνεται σε έναν μόνο Οργανισμό κύριας και σε έναν επικουρικής ασφάλισης.

Αρμόδια Υπηρεσία για την παραλαβή της αίτησης και περαιτέρω για την αναγνώριση είναι το Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου.

Προθεσμία για την άσκηση του δικαιώματος αναγνώρισης της στρατιωτικής υπηρεσίας δεν προβλέπεται πλέον από τον νόμο. Έτσι, η σχετική αίτηση μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε, πριν ή μετά τη συνταξιοδότηση, και σε περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου από τα μέλη της οικογένειάς του που δικαιούνται σύνταξη.

Εξαγορά

Η αναγνώριση της στρατιωτικής υπηρεσίας ως χρόνου ασφάλισης γίνεται πάντοτε με εξαγορά.

Ο υπολογισμός της εισφοράς γίνεται με το ποσοστό του κλάδου συντάξεων του ΙΚΑ που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης (20%) και βαρύνεται αποκλειστικά ο ενδιαφερόμενος. Αυτό υπολογίζεται για τον εν ενεργεία μισθωτό στις αποδοχές που ελάμβανε κατά τον τελευταίο μήνα, πλήρους απασχόλησης, πριν από την υποβολή της αίτησης. Πάντως, αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη ή μεγαλύτερες του 25πλάσιου του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσεως του ΙΚΑ. Για τον συνταξιούχο, το ως άνω ποσοστό εισφοράς υπολογίζεται στο 25πλάσιο του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης, προκειμένου για το ΙΚΑ ή του μισθού, προκειμένου για τα άλλα ταμεία που απονεμήθηκε η σύνταξη, όπως διαμορφώθηκε κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση (Ν. 1759/88 άρθρ. 12 παρ. 6), επί τον αριθμό, σε κάθε περίπτωση, των μηνών Στρ. Υπ. που αναγνωρίζονται.

Στις περιπτώσεις που θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2011 μέχρι 31.12.2014, με βάση τις ισχύουσες διατάξεις, το ποσό για την εξαγορά του χρόνου της στρατιωτικής θητείας στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης μειώνεται κατά 30%. Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2015 και εφεξής, το ανωτέρω ποσό μειώνεται κατά 50%. Το καταβαλλόμενο ποσό και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις δεν μπορεί να είναι κατώτερο αυτού που προκύπτει με βάση υπολογισμού του 25πλάσιου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη.

Το ποσό των εισφορών εξαγοράς για την αναγνώριση του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας καταβάλλεται:

- Εφάπαξ με έκπτωση 15%.
- Σε δόσεις, ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από το μισό του αριθμού των μηνών που αναγνωρίζονται.
- Με παρακράτηση από τη σύνταξη σε ποσό ίσο με το 1/3 του ποσού της σύνταξης.

Η εφάπαξ καταβολή πρέπει να γίνει εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της αναγνωριστικής απόφασης. Σε περίπτωση καταβολής του ποσού εξαγοράς σε δόσεις, η πρώτη πρέπει να καταβληθεί μέσα σε ένα τρίμηνο από την κοινοποίηση της αναγνωριστικής απόφασης, κάθε δε επόμενη δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μεθεπόμενου μήνα.

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής κάποιας δόσης, το ποσό επιβαρύνεται με τα πρόσθετα τέλη που προβλέπονται για τις καθυστερούμενες εισφορές.

Δικαιολογητικά

Για την αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας πρέπει να υποβληθούν τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση του ασφαλισμένου.
- Πιστοποιητικό τύπου Α' του στρατολογικού γραφείου στο οποίο ανήκει ο ασφαλισμένος.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 με την οποία δηλώνονται
  - Οι φορείς στους οποίους έχει ασφαλιστεί
  - Η μη αναγνώριση της στρατιωτικής υπηρεσίας σε άλλον ασφαλιστικό οργανισμό
  - Ότι ο τελευταίος μήνας απασχόλησης είναι αυτός που απεικονίζεται στο προσκομιζόμενο ασφαλιστικό βιβλιάριο
- Ασφαλιστικό βιβλιάριο
- Βεβαίωση αποδοχών του προηγούμενου της υποβολής της αίτησης μήνα, όταν πρόκειται για μισθωτούς που ασφαρίζονται σε άλλο, πλην του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, Οργανισμό, αλλά υπήρξαν στο παρελθόν ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Σε περίπτωση συνταξιούχων αρκούν ως δικαιολογητικά η αίτησή τους, το πιστοποιητικό τύπου Α', η υπεύθυνη δήλωση και αντίγραφο της απόφασης συνταξιοδότησης.

Χρόνος γονικής άδειας

Κατά το χρονικό διάστημα της απουσίας του από την εργασία του για την ανατροφή του παιδιού του ο εργαζόμενος γονέας, έχει πλήρη ασφαλιστική κάλυψη από τον ασφαλιστικό οργανισμό που είναι ασφαλισμένος, υπό τον όρο όμως ότι θα καταβάλλει ολόκληρη την ασφαλιστική εισφορά (εργατική και εργοδοτική που αντιστοιχεί στη διάρκεια της).

Ο εργαζόμενος γονέας έχει δικαίωμα γονικής άδειας ανατροφής του παιδιού για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει την ηλικία των έξι (6) ετών, με σκοπό την εκπλήρωση των ελάχιστων υποχρεώσεων ανατροφής προς αυτό. Την άδεια δικαιούται και ο γονέας που υιοθετεί ή αναδέχεται τέκνο ηλικίας έως (6) έξι ετών. Για τη χορήγηση της γονικής άδειας ανατροφής οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει έναν (1) χρόνο συνεχόμενης ή διακεκομμένης εργασίας στον ίδιο εργοδότη, εκτός αν ορίζεται ευνοϊκότερα από ειδική διάταξη νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, Διαιτητικών Αποφάσεων ή συμφωνιών εργοδοτών και εργαζομένων.

Ο χρόνος της γονικής άδειας ανατροφής παιδιού αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης και εξαγοράζεται τόσο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης στις περιπτώσεις που το δικαίωμα έχει ήδη θεμελιωθεί (μετά την 1/1/2011) υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή και προαιρετικής ασφάλισης .

Ο συνολικός χρόνος ο οποίος αναγνωρίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος δεν μπορεί να υπερβεί:

- Τα τέσσερα (4) έτη ή 48 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011.
- Τα πέντε (5) έτη ή 60 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2012.

- Τα έξι (6) έτη ή 72 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2013.
- Τα επτά (7) έτη ή 84 μήνες, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1-1-2014 και εφεξής.

Επισημαίνεται ότι χρόνοι ασφάλισης που έχουν αναγνωριστεί βάσει άλλων διατάξεων αφαιρούνται από τον συνολικό χρόνο που μπορεί να αναγνωρίσει ο ασφαλισμένος κατ' ανώτατο όριο, ανάλογα με το έτος θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010.

Εξαγορά

Για την αναγνώριση του χρόνου αυτού στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και για αιτήσεις αναγνώρισης που έχουν υποβληθεί μετά την 1/8/2011 στο ποσοστό βάσει του οποίου θα υπολογιστεί η εξαγορά θα πρέπει να συμπεριληφθεί η αύξηση κατά 1% του ποσοστού υπέρ του Κλάδου Ανεργίας του ΟΑΕΔ. (Σχετ. η 48/2011 εγκ.). Αντίθετα, για αιτήσεις αναγνώρισης που έχουν υποβληθεί πριν από την ανωτέρω ημερομηνία δεν θα υπολογιστεί η εν λόγω αύξηση.

Επισημαίνεται ότι η αναγνώριση χρόνου γονικής άδειας ανατροφής παιδιών μπορεί να γίνει με το προϊσχύον καθεστώς προκειμένου να θεμελιωθεί συνταξιοδοτικό δικαίωμα με διατάξεις που ίσχυαν μέχρι 31/12/2010. Αντίθετα, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με διατάξεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1/1/2011 βάσει του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 (αύξηση ηλικιακών – χρονικών προϋποθέσεων) ισχύουν οι διατάξεις του νόμου αυτού.

Καταβολή εισφορών

Οι ασφαλιστικές εισφορές για την αναγνώριση του χρόνου της γονικής άδειας καταβάλλονται είτε εφάπαξ εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της απόφασης, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%, είτε σε μηνιαίες δόσεις ίσες με τους αναγνωριζόμενους μήνες. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της κοινοποίησης της απόφασης.

Καθυστέρηση καταβολής δόσης συνεπάγεται επιβάρυνσή της με πρόσθετο τέλος, κατά τα ισχύοντα για κάθε ασφαλιστικό Οργανισμό. Επίσης, προβλέφθηκε ότι καθυστέρηση καταβολής δόσης πέραν του εξαμήνου από τη λήξη της τελευταίας δόσης συνεπάγεται

απώλεια του δικαιώματος προς αναγνώριση του χρόνου που αντιστοιχεί στις δόσεις που δεν έχουν εξοφληθεί. Το δικαίωμα της αναγνώρισης ασκείται για κάθε περίπτωση μόνο μία φορά (Σχ.ετ. εγκ.90/1995).

Αρμόδιος φορέας

Ο ενδιαφερόμενος που επιθυμεί να αναγνωρίσει τον χρόνο γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ως χρόνο ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, απευθύνεται στο υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας του και όχι στο υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που ελέγχει τον εργοδότη, όπως προβλεπόταν με το προϊσχύον καθεστώς, και υποβάλλει σχετική αίτηση.

Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν υφίσταται συγκεκριμένη προθεσμία, η δε αίτηση αναγνώρισης μπορεί να υποβληθεί ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος στον φορέα, όμως προκειμένου να συνυπολογιστεί και να αξιοποιηθεί συνταξιοδοτικά ο χρόνος αυτός από τον ασφαλισμένο, θα πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή και προαιρετικής ασφάλισης. Η σχετική αίτηση αναγνώρισης μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε προγενέστερα ή μεταγενέστερα του έτους του οποίου τις προϋποθέσεις επιθυμεί ο ενδιαφερόμενος να κατοχυρώσει, ακόμα και ταυτόχρονα με την αίτηση συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση μετά την ημερομηνία αίτησης συνταξιοδότησης. Ευνόητο είναι ότι ο μέγιστος δυνατός αναγνωριστέος πλασματικός χρόνος θα είναι, σε κάθε περίπτωση, αυτός που αντιστοιχεί στο έτος εκείνο τις προϋποθέσεις του οποίου επιθυμούν οι ασφαλισμένοι να κατοχυρώσουν (σχ.ετ. Φ80000/21395/1450/6-10-2011 έγγραφο της ΓΓΚΑ).

Χρόνος ασθένειας και ανεργίας

Οι χρόνοι επιδότησης λόγω ασθένειας και ανεργίας λαμβάνονται υπόψη μόνο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος και μπορούν να συνυπολογιστούν 300 ημέρες για κάθε αιτία, ανεξάρτητα από τον χρόνο που έλαβε χώρα η ανεργία ή επήλθε η ασθένεια.

Επισημαίνεται ότι τα προαναφερόμενα εφαρμόζονται για τους ασφαλισμένους που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2011 και μετά με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από αυτή την ημερομηνία και μετά, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010.

Αντίθετα, για όσους θεμελιώνουν ή κατοχυρώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2010, καθώς και για όσους θεμελιώνουν από 1.1.2011 και μετά με βάση προϋποθέσεις που δεν τροποποιούνται από το άρθρο 10 του Ν. 3863/2010, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 2084/1992, όπως αυτό ίσχυε μέχρι την αντικατάστασή του από το άρθρο 10, παρ. 18 του Ν. 3863/2010.

Επομένως, από το πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων αποκλείονται τα πρόσωπα που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2011 και μετά με διατάξεις που δεν τροποποιούνται όπως, για παράδειγμα, άντρες ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης και ηλικία 65 ετών για πλήρη σύνταξη ή 60 ετών για μειωμένη, οικοδόμοι που συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση του 58ου έτους της ηλικίας τους, ασφαλισμένοι από 1/1/1993 και μετά, εκτός των μητέρων ανήλικων τέκνων που θα συνταξιοδοτηθούν μετά την 1/1/2013, δεδομένου ότι από την ημερομηνία αυτή τροποποιούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησής τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10, παρ. 17ε του Ν. 3863/2010.

Στις περιπτώσεις αυτές θα λαμβάνονται υπόψη μέχρι 200 ημέρες για κάθε αιτία εφόσον ο ασφαλισμένος επιδοτήθηκε μέσα στην τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση.

Χρόνος εκπαιδευτικής άδειας

Η εκπαιδευτική άδεια με την οποία ο μισθωτός διευκολύνεται να απέχει από την εργασία του με σκοπό την εκπαίδευσή του, χορηγείται ύστερα από κοινή συμφωνία εργοδότη και εργαζομένου.

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας, η εργασιακή σχέση είναι σε αναστολή, ο εργοδότης δεν υποχρεούται να καταβάλλει αποδοχές και για το διάστημα αυτό, δεν συντρέχει υποχρέωση ασφάλισης του εργαζόμενου.

Η ασφάλιση για την αναγνώριση του συγκεκριμένου χρόνου γίνεται μόνο για τον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και για το ΕΤΕΑΜ, εφόσον δεν υπάρχει άλλη επικουρική ασφάλιση.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δικαίωμα για αναγνώριση του εν λόγω χρόνου έχουν:

- όσοι θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που αυξάνονται με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 και ισχύουν από 1/1/2011 ή
- όσοι επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 με προϋποθέσεις που μεταβλήθηκαν, ακόμα κι αν έχουν θεμελιωμένο δικαίωμα, με τις προγενέστερες διατάξεις.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 2084/1992, αναγνωρίζεται χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών μέχρι και δύο (2) έτη, στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Επίσης, χρόνοι ασφάλισης που έχουν αναγνωριστεί βάσει άλλων διατάξεων αφαιρούνται από τον συνολικό χρόνο που μπορεί να αναγνωρίσει ο ασφαλισμένος κατ' ανώτατο όριο, ανάλογα με το έτος θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010.

Προϋποθέσεις

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Στις περιπτώσεις που το δικαίωμα θεμελιώνεται μετά την 1-1-2011 με τις διατάξεις που διαμορφώνονται και ισχύουν βάσει του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 (αύξηση ηλικιακών – χρονικών προϋποθέσεων) απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίηση του χρόνου τόσο για τη θεμελίωση όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης είναι οι ασφαλισμένοι να έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης.

Αρμόδιος φορέας – Προθεσμία

Αρμόδιος ασφαλιστικός φορέας για την αναγνώριση του χρόνου της εκπαιδευτικής άδειας είναι αυτός στον οποίο υπαγόταν ο ασφαλισμένος κατά τον χρόνο που του χορηγήθηκε και αναγνωρίζεται κατόπιν υποβολής της σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο.

Δεν τίθεται συγκεκριμένη προθεσμία για την αναγνώριση του εν λόγω χρόνου πλασματικής ασφάλισης, η δε αίτηση αναγνώρισης μπορεί να υποβληθεί ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος στον φορέα, όμως προκειμένου να συνυπολογιστεί και να αξιοποιηθεί συνταξιοδοτικά ο χρόνος αυτός από τον ασφαλισμένο θα πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή και προαιρετικής ασφάλισης.

Ο μέγιστος δυνατός αναγνωριστέος πλασματικός χρόνος θα είναι σε κάθε περίπτωση αυτός που αντιστοιχεί στο έτος εκείνο τις προϋποθέσεις του οποίου επιθυμούν οι ασφαλισμένοι να κατοχυρώσουν.

Εξαγορά

Οι εισφορές υπολογίζονται βάσει των αποδοχών που λάμβανε ο ασφαλισμένος κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή βάσει των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης με κατώτατο όριο το 25πλάσιο του ΗΑΕ που ίσχυε την 31/12/2011 (δηλαδή 33,57 ευρώ).

Η καταβολή γίνεται είτε εφάπαξ μέσα σε τρεις μήνες από την κοινοποίηση της απόφασης με έκπτωση 15% είτε σε μηνιαίες δόσεις ισάριθμες με τους μήνες της άδειας που αναγνωρίζονται.

Επίσης είναι δυνατή η παρακράτηση του ποσού εξαγοράς από τη σύνταξη, αφού στον νέο ασφαλιστικό νόμο αναφέρεται ότι, σε περίπτωση θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξησης του ποσού της σύνταξης πριν από τον χρόνο εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς, παρακρατείται κάθε μήνα από τη σύνταξη και μέχρι την εξόφληση ποσό ίσο με το ¼ του ποσού της σύνταξης.

Εισφορές που θα καταβληθούν για την αναγνώριση χρόνου με βάση τις παρούσες διατάξεις δεν επιστρέφονται, ακόμα και εάν ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν επαρκεί για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Δικαιολογητικά

Η αίτηση αναγνώρισης του χρόνου εκπαιδευτικής άδειας υποβάλλεται στο Τμήμα Εσόδων του Υποκ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.

Μαζί με την αίτηση υποβάλλονται:

1. Βεβαίωση του εργοδότη που εκδόθηκε κατά τον χρόνο της άδειας, από την οποία προκύπτει ο λόγος της χορηγηθείσας άδειας και η διάρκεια αυτής. Δεκτή μπορεί να γίνει και βεβαίωση του εργοδότη ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο εκδόσεως αυτής, από την οποία να προκύπτουν τα στοιχεία αυτά.
2. Βεβαίωση αποδοχών του μήνα του αμέσως προηγούμενου της υποβολής της αίτησης.

Μετά την υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών, εκδίδεται απόφαση αναγνώρισης του χρόνου εκπαιδευτικής άδειας στην οποία προσδιορίζεται το ποσό των εισφορών. Αντίγραφο της απόφασης κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο με απόδειξη παραλαβής.

Χρόνος φοίτησης

Δικαίωμα αναγνώρισης και εξαγοράς πλασματικού χρόνου ασφάλισης έχουν όσα άτομα αποφοίτησαν από ανώτερες ή ανώτατες σχολές της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ως χρόνος φοίτησης θεωρείται το χρονικό διάστημα από την εγγραφή έως την ημερομηνία αποφοίτησης που αναγράφεται στο πτυχίο. Ο χρόνος όμως αναγνώρισης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επίσημα ακέραια χρόνια σπουδών της οικείας σχολής.

Αναγνωριζόμενος χρόνος – Προϋποθέσεις

Ο χρόνος φοίτησης σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές, ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης μεταδευτεροβάθμιου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης ή διπλώματος Σχολής Ξεναγών, καθώς και ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση πτυχίου, μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους της ηλικίας, σε μέσες τεχνικές και επαγγελματικές σχολές ή σε μονάδες της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης από την έναρξη ισχύος του Ν. 576/1977 και μετά ή στο Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο, αναγνωρίζονται, έπειτα από αίτηση του ασφαλισμένου, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης με την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ, όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Για την αναγνώριση του χρόνου φοίτησης απαραίτητη προϋπόθεση είναι η απόκτηση πτυχίου ή διπλώματος, ενώ στην περίπτωση που κάποιος είναι κάτοχος περισσοτέρων του ενός πτυχίων ανώτερης ή ανώτατης σχολής δικαιούται να αναγνωρίσει τον χρόνο σπουδών του σε μία μόνο σχολή, με ανώτατο όριο αναγνωριζόμενου χρόνου αυτό της επίσημης διάρκειας σπουδών της εκάστοτε σχολής.

Αν κατά τον χρόνο φοίτησης έχει χωρήσει ασφάλιση σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό ή στο Δημόσιο, δεν είναι δυνατή η αναγνώριση του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση αποφοίτησης από ΤΕΙ, στον αναγνωριζόμενο χρόνο μπορεί να συνυπολογιστεί και η εξάμηνη πρακτική άσκηση των σπουδαστών που προαπαιτείται για την απόκτηση του αντίστοιχου πτυχίου.

Χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση μετά την υπαγωγή για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 3996/2011 ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται και ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο μετά την έναρξη του εργασιακού και ασφαλιστικού βίου.

Υπαγόμενα πρόσωπα

Δικαίωμα για αναγνώριση του χρόνου αυτού έχουν:

α) όσοι θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που αυξάνονται με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 και ισχύουν από 1/1/2011 ή

β) όσοι επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 με προϋποθέσεις που μεταβλήθηκαν, καίτοι έχουν θεμελιωμένο δικαίωμα, με τις προγενέστερες διατάξεις.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Ο χρόνος, ο οποίος μπορεί να αναγνωρισθεί, δεν μπορεί να είναι λιγότερος από έναν πλήρη ημερολογιακό μήνα (25 ημέρες ασφάλισης) σε κάθε περίπτωση κενού ασφάλισης μεταξύ περιόδων ασφάλισης. Δηλαδή, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί χρόνος για ημερολογιακό μήνα για τον οποίο έχει ήδη χωρήσει ασφάλιση έστω και για μία ημέρα.

Αρμόδιος φορέας – Δικαιολογητικά

Για την αναγνώριση στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του εν λόγω χρόνου απαιτείται αίτηση του ασφαλισμένου στο Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ/Τμήμα Εσόδων του τόπου κατοικίας του συνοδευόμενη από:

- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία θα δηλώνεται ότι: α) ο ζητούμενος προς αναγνώριση χρόνος δεν έχει αναγνωρισθεί σε άλλο φορέα ασφάλισης ούτε θα υποβληθεί στο μέλλον παρόμοιο αίτημα. β) Ουδέποτε υπήρξε ασφαλισμένος άλλου ασφαλιστικού φορέα (για τους ασφαλισμένους μόνο στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

- Τα ασφαλιστικά του βιβλιάρια (ΔΑΤΕ, ΑΔΕ κ.λπ.), από τα οποία θα προκύπτει η χρονική στιγμή έναρξης του ασφαλιστικού βίου (εφόσον πρώτος φορέας ασφάλισής του υπήρξε το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), καθώς και τα χρονικά διαστήματα στα οποία δεν έχει χωρήσει ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι κατά τη διάρκεια του ασφαλιστικού τους βίου είχαν υπαχθεί στην ασφάλιση άλλων ασφαλιστικών φορέων, θα πρέπει να προσκομίζουν ασφαλιστικά βιβλιάρια ή βεβαιώσεις των φορέων αυτών από τις οποίες θα προκύπτει το χρονικό διάστημα ασφάλισής τους.

Εξαγορά

Η αναγνώριση πραγματοποιείται με την καταβολή, για κάθε μήνα (25 ημέρες ασφάλισης), ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ (Ημερομίσθιο Ανειδίκευτου Εργάτη), όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Η καταβολή του ποσού της εξαγοράς γίνεται είτε εφάπαξ, εντός τριών μηνών, από την επομένη της κοινοποίησης της σχετικής απόφασης αναγνώρισης, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%, είτε σε μηνιαίες δόσεις, ο αριθμός των οποίων ισούται με τους αναγνωριζόμενους μήνες. Εισφορές που θα καταβληθούν για την αναγνώριση χρόνου με βάση τις παρούσες διατάξεις δεν επιστρέφονται, ακόμα και εάν ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν επαρκεί για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Χρόνος κήσης και λοχείας

Ο χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κήσης και λοχείας, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τον χρόνο που προβλέπεται κάθε φορά από την ΕΓΣΣΕ, συνυπολογίζεται μόνο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και όχι για τον προσδιορισμό της σύνταξης.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 του Ν. 1469/1984, ο χρόνος επιδότησης από τον ΟΑΕΔ λόγω κυοφορίας και λοχείας μετά την 3/8/1984 αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ανακεφαλαιώνεται και λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για τον προσδιορισμό του ποσού της σύνταξης.

Προϋποθέσεις

Για τις ασφαλισμένες που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1/1/2011 και εξής με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από αυτή την ημερομηνία και μετά, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010, θα λαμβάνεται ο ανακεφαλαιωμένος χρόνος επιδότησης από τον ΟΑΕΔ λόγω κήσης και λοχείας από 3/8/1984, αλλά θα λαμβάνεται και ως πλασματικός μόνο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος –όπως και οι χρόνοι ανεργίας και ασθένειας– και ο χρόνος απουσίας των απασχολούμενων μητέρων από την εργασία τους, λόγω κήσης και λοχείας, που αφορά προηγούμενο χρονικό διάστημα.

Ευνόητο είναι ότι στις περιπτώσεις που η ασφαλισμένη δεν επιδοτήθηκε από τον ΟΑΕΔ μετά την 3/8/84, πλην όμως απουσίασε από την εργασία της λόγω κήσης και λοχείας, ο χρόνος αυτός θα ληφθεί υπόψη ως πλασματικός μόνο για θεμελίωση σε σύνταξη λόγω γήρατος.

Δεδομένου ότι ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να υπερβαίνει τον χρόνο που προβλέπεται κάθε φορά από την ΕΓΣΣΕ, για τον προσδιορισμό του θα λαμβάνονται υπόψη τα ασφαλιστικά βιβλιάρια που αφορούν τα έτη γέννησης των τέκνων της ασφαλισμένης, από τα οποία θα προκύπτει το διάστημα απουσίας από την εργασία της, καθώς και σχετική βεβαίωση από το τμήμα παροχών ασθένειας.

Χρόνος απεργίας

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 3996/2011, ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων, και ο χρόνος απεργίας.

Με την ισχύουσα νομοθεσία, προβλέπεται η δυνατότητα αναγνώρισης, κατόπιν εξαγοράς, του εν λόγω χρόνου ως χρόνου ασφάλισης στον Κλάδο Κύριας Σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης στις περιπτώσεις που το δικαίωμα έχει ήδη θεμελιωθεί (μετά την 1/1/2011) υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης.

Αρμόδιος φορέας – Προθεσμία

Η αίτηση για την αναγνώριση του χρόνου αυτού υποβάλλεται στον ασφαλιστικό Οργανισμό κύριας ασφάλισης που υπαγόταν ο ασφαλισμένος κατά τον χρόνο της απεργίας και μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε προγενέστερα ή μεταγενέστερα του έτους του οποίου τις προϋποθέσεις επιθυμεί ο ενδιαφερόμενος να κατοχυρώσει, ακόμα και ταυτόχρονα με την αίτηση συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση μετά την ημερομηνία αίτησης συνταξιοδότησης.

Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν υφίσταται συγκεκριμένη προθεσμία, η δε αίτηση αναγνώρισης μπορεί να υποβληθεί ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος στον φορέα, όμως προκειμένου να συνυπολογιστεί και να αξιοποιηθεί συνταξιοδοτικά ο χρόνος αυτός από τον ασφαλισμένο, θα πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή και προαιρετικής ασφάλισης.

Εξαγορά

Η αναγνώριση του χρόνου απεργίας, σύμφωνα με τις κοινοποιούμενες διατάξεις, γίνεται με εξαγορά βάσει του ποσοστού εισφοράς εργοδότη και ασφαλισμένου του οικείου φορέα.

Κατά συνέπεια, οι ασφαλιστικές εισφορές για την αναγνώριση του χρόνου απεργίας στον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που θα πρέπει να καταβάλλονται υπολογίζονται σε σύνολο 20% (ασφαλισμένου και εργοδότη), οι δε αποδοχές επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές είναι αυτές που λαμβάνει ο ασφαλισμένος κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση (δηλαδή της ενεργούς απασχόλησης) ή οι αποδοχές του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης, στις περιπτώσεις που δεν απασχολείται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ή απασχολείται με μειωμένη απασχόληση.

Σε καμία όμως περίπτωση οι μηνιαίες αποδοχές επί των οποίων υπολογίζεται η αναγνώριση δεν μπορεί να υπολείπονται του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

Η καταβολή του ποσού της εξαγοράς γίνεται είτε εφάπαξ μέσα σε τρεις μήνες από την κοινοποίηση της απόφασης με έκπτωση 15% είτε σε μηνιαίες δόσεις ισάριθμες με τους μήνες της απεργίας που αναγνωρίζονται.

Επισημαίνεται ότι εισφορές που θα καταβληθούν για την αναγνώριση χρόνου με βάση την ισχύουσα νομοθεσία δεν επιστρέφονται ακόμα και εάν ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν επαρκεί για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Δικαιολογητικά

Για την αναγνώριση του χρόνου απεργίας απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση του ενδιαφερόμενου
- Βεβαίωση του εργοδότη, από την οποία να προκύπτει η συμμετοχή του ενδιαφερόμενου σε απεργία και η χρονική διάρκειά της
- Υπεύθυνη Δήλωση του ενδιαφερόμενου σφραγισμένη από την οικεία Συνδικαλιστική Οργάνωση/ή τη ΓΣΕΕ
- Τα σχετικά ασφαλιστικά του βιβλιάρια (ΔΑΤΕ, ΑΔΑ κ.λπ.) από τα οποία να προκύπτει ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση.

Χρόνοι γέννησης παιδιού (Ν. 3655/2008 & Ν. 3996/2011)

Οι μητέρες ασφαλισμένες σε φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (πλην ΟΓΑ) και οι πατέρες ασφαλισμένοι, εφόσον το σχετικό δικαίωμα δεν ασκηθεί από τις μητέρες ασφαλισμένες, καθώς και οι ασφαλισμένοι στο NAT μπορούν να αναγνωρίσουν πλασματικό χρόνο σύμφωνα με το άρθρο 141 του Ν. 3655/2008 (όπως σήμερα ισχύει) για παιδιά ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης ή υιοθεσίας τους.

Ο αναγνωριζόμενος αυτός πλασματικός χρόνος μπορεί να συνυπολογιστεί είτε για τη θεμελίωση δικαιώματος πλήρους συνταξιοδότησης λόγω γήρατος είτε για την προσαύξηση του ποσού της πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος.

Προϋποθέσεις

Στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (NAT), οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1/1/2011 και εφεξής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε ένα (1) έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε δύο (2) έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Με τις διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 3996/2011 θεσπίζεται ρητή διαφοροποίηση ως προς το νομοθετικό πλαίσιο που εφαρμόζεται (άρθρο 141 του Ν. 3655/2008 ή άρθρο 39 του Ν. 3996/2011), με κριτήριο τις προϋποθέσεις με τις οποίες θεμελιώνεται το συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

Συγκεκριμένα:

α) Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 141 του Ν. 3655/2008, όπως αυτές αναφέρονται στην εγκύκλιο 26/2009 (δηλαδή αναγνώριση χρόνου χωρίς καταβολή εισφορών για παιδιά που γεννήθηκαν μετά το 2000), εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τους ασφαλισμένους οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι 31/12/2010 (δηλαδή όχι με τις προσαυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010).

β) Οι διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 3996/2011 εφαρμόζονται για τους ασφαλισμένους και τις ασφαλισμένες που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις (χρονικές και ηλικιακές) που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1/1/2011 και εφεξής, με βάση τις προσαυξημένες προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 10 του Ν. 3863/2010.

Εξαιρέσεις

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης στις περιπτώσεις που το δικαίωμα έχει ήδη θεμελιωθεί (μετά την 1/1/2011) υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης.

Κατά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ο εν λόγω πλασματικός χρόνος δεν συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος:

- των μητέρων και χήρων πατέρων ανηλίκων τέκνων (5.500 ΗΕ)
- των γονέων αναπήρων τέκνων, καθώς και των συζύγων και αδελφών αναπήρων (7.500 ΗΕ)
- των ελάχιστων ημερών ασφάλισης στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών (4.500, από τις οποίες 3.600 στον ΚΒΑΕ)

Επίσης, δεν συνυπολογίζεται για θεμελίωση ούτε για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης στις περιπτώσεις που για τη συνταξιοδότηση γίνεται χρήση των διατάξεων:

- του Ν. 3717/2008 (συνταξιοδότηση εργαζομένων στην ΟΑ) και
- των άρθρων 74 του Ν. 3371/2005 και 34 του Ν. 3762/2009 που αφορούν συνταξιοδότηση του προσωπικού του ΟΤΕ (σχετική εγκύκλιος 31/2010)

Αντίθετα, λαμβάνεται υπόψη για όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αυξάνουν τις ημέρες εργασίας από 10.000 και 10.500 σε 12.000, αυτών που προβλέπουν αύξηση του ορίου ηλικίας όταν υπάρχουν 10.500 ημέρες ασφάλισης από τις οποίες 7.500 ημέρες στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, καθώς και για τις 4.500 ημέρες, αφού δεν υφίσταται για την περίπτωση αυτή εξαίρεση.

Δεδομένου όμως ότι οι νέες ρυθμίσεις αφορούν μόνο τους ασφαλισμένους οι οποίοι για τη συνταξιοδότησή τους κάνουν χρήση διατάξεων που ορίζουν αυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις, πρακτικά η δυνατότητα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών για τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης αφορά μόνο τις γυναίκες ασφαλισμένες και όχι τους άντρες, αφού οι συγκεκριμένοι δεν θίγονται ούτε ως προς τις χρονικές ούτε ως προς τις ηλικιακές προϋποθέσεις.

Επίσης, επιπλέον του αναγνωριζόμενου πλασματικού χρόνου παιδιών, μπορεί να αναγνωριστεί από τους ενδιαφερόμενους και ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 5 του Ν. 1483/84, όπως αυτές ισχύουν.

Ο εν λόγω πλασματικός χρόνος δεν λαμβάνεται υπόψη για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας ή λόγω θανάτου.

Προθεσμίες – Δικαιολογητικά

Αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση του πλασματικού χρόνου παιδιών ως χρόνο ασφάλισης είναι το υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου.

Το δικαίωμα για την εν λόγω αναγνώριση είναι απρόθεσμο, δεδομένου ότι δεν τίθεται συγκεκριμένη προθεσμία στον νόμο, εντός της οποίας θα πρέπει να ασκηθεί, προκειμένου όμως να συνυπολογιστεί και να αξιοποιηθεί συνταξιοδοτικά ο χρόνος αυτός από τον/την ασφαλισμένο/η θα πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή και προαιρετικής ασφάλισης.

Σε περιπτώσεις που συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, το δικαίωμα αναγνώρισης του ανωτέρω χρόνου ασκείται σε έναν μόνο φορέα κύριας ασφάλισης, κατόπιν επιλογής.

Δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εν λόγω αναγνώριση:

- Αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης
- Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ο αριθμός των τέκνων του/της ενδιαφερόμενου/ης
- Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία ο/η ενδιαφερόμενος/η θα δηλώνει ότι:

α) ο ζητούμενος προς αναγνώριση χρόνος δεν έχει αναγνωριστεί σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, ούτε θα υποβληθεί στο μέλλον παρόμοιο αίτημα

β) γνωρίζει ότι οι εισφορές που θα καταβληθούν για την εν λόγω αναγνώριση δεν επιστρέφονται ακόμα και εάν ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν επαρκεί για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Εξαγορά

Η αναγνώριση του πλασματικού χρόνου παιδιών γίνεται στο ΙΚΑ- ETAM κατόπιν εξαγοράς, με την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ-ETAM, επί του 25πλάσιου του ΗΑΕ (Ημερομίσθιο Ανειδίκευτου Εργάτη), όπως ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Η καταβολή του ποσού της εξαγοράς γίνεται είτε εφάπαξ μέσα σε τρεις μήνες από την κοινοποίηση της απόφασης με έκπτωση 15% είτε σε μηνιαίες δόσεις ισάριθμες με τους μήνες που αναγνωρίζονται. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από αυτόν στον οποίο κοινοποιείται η απόφαση στον ενδιαφερόμενο. Η τυχόν καθυστέρηση καταβολής της δόσης πέραν του μηνός, εντός του οποίου πρέπει να καταβληθεί, συνεπάγεται επιβάρυνση με πρόσθετα τέλη κατά τα ισχύοντα στη νομοθεσία του ΙΚΑ-ETAM.

Σε περίπτωση που κατατεθεί αίτηση συνταξιοδότησης πριν από τον χρόνο εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς, παρακρατείται κάθε μήνα από τη σύνταξη και μέχρι την εξόφληση ποσό ίσο με το ¼ του ποσού της σύνταξης. Συνεπώς είναι δυνατή η παρακράτηση του ποσού εξαγοράς από τη σύνταξη.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις:

- προβλέπεται αυτοτελές δικαίωμα αναγνώρισης του πλασματικού χρόνου παιδιών στον ασφαλισμένο πατέρα.

- Το δικαίωμα αναγνώρισης του εν λόγω πλασματικού χρόνου μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο από τον ένα γονέα, αλλά και από τους δύο και για το ίδιο παιδί.

- Δεν τίθεται πλέον περιορισμός του δικαιώματος άσκησης σε σχέση με την ημερομηνία γέννησης ή υιοθεσίας του παιδιού, κατά συνέπεια η αναγνώριση μπορεί να γίνει ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης ή υιοθεσίας των παιδιών.

- Το αίτημα για αναγνώριση δεν απαιτείται να συνοποβάλλεται με συνταξιοδοτικό αίτημα, αλλά μπορεί να υποβληθεί οποιαδήποτε χρονική στιγμή του ασφαλιστικού βίου των ασφαλισμένων.

Χρόνος μαθητείας

Ως χρόνος μαθητείας θεωρείται ο χρόνος απασχόλησης σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (stage).

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Σύμφωνα με το άρθρο 40 του Ν. 3996/2011, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων, ως χρόνος ασφάλισης λογίζεται και αυτός του χρόνου μαθητείας και μέχρι δύο (2) έτη.

Ο εν λόγω χρόνος αναγνωρίζεται, ύστερα από αίτηση του ασφαλισμένου, τόσο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Εξαγορά

Για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα καταβάλλεται ποσό εξαγοράς, το οποίο προκύπτει από τον υπολογισμό ποσοστού 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και ποσοστού 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, υπολογιζομένων στο 25πλάσιο του ΗΑΕ που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Οι εισφορές καταβάλλονται είτε εφάπαξ, εντός 3μήνου από την κοινοποίηση της απόφασης, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%, είτε σε μηνιαίες δόσεις, ίσες με τους αναγνωριζόμενους μήνες. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της κοινοποίησης της απόφασης. Καθυστέρηση καταβολής δόσης συνεπάγεται επιβάρυνσή της με τα εκάστοτε προβλεπόμενα πρόσθετα τέλη. Σε περίπτωση θεμελίωσης

συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξησης του ποσού της σύνταξης πριν από τον χρόνο εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς, παρακρατείται κάθε μήνα από τη σύνταξη και μέχρι την εξόφληση ποσό ίσο με το 1/4 του ποσού της σύνταξης.

Χρόνος φυλάκισης

Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2510/97 (Α' 136) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις.

Αναγνωριζόμενος χρόνος

Πριν από την ισχύ του Ν. 2510/97 τα πρόσωπα που είχαν επικαλεστεί θρησκευτικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις, προκειμένου να μην εκπληρώσουν τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, υπέστησαν τις ποινές προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης. Μετά την ισχύ του Ν. 2510/97 (έναρξη ισχύος 1/9/1997) τα πρόσωπα αυτά αναγνωρίστηκαν ως αντιρρησίες συνείδησης και καλούνται να προσφέρουν είτε άοπλη στρατιωτική θητεία είτε εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία. Με τη νέα διάταξη δίνεται για πρώτη φορά η δυνατότητα αναγνώρισης του χρόνου κράτησης ή φυλάκισης που εξέτισαν τα πρόσωπα αυτά, πριν από την ισχύ του Ν. 2510/97 (προσωρινή κράτηση ή φυλάκιση).

Όπως και στην αναγνώριση του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας, για κάθε μήνα φυλάκισης ή προσωρινής κράτησης αναγνωρίζονται τριάντα (30) ημέρες ασφάλισης.

Δικαιολογητικά

Για την εν λόγω αναγνώριση απαιτείται αίτηση του ενδιαφερομένου (αντιρρησία συνείδησης), στην οποία θα πρέπει να προσδιορίζεται ο προς αναγνώριση χρόνος καθώς και ο τρόπος εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς (εφάπαξ, με δόσεις ή με παρακράτηση από την σύνταξη).

Με την αίτηση συνηγορούνται τα εξής δικαιολογητικά:

1. Ασφαλιστικά βιβλιάρια - στοιχεία του Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ. από τα οποία θα προκύπτει η ασφάλιση στο Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ,

2. Πιστοποιητικό Τύπου Α΄ του στρατολογικού γραφείου του ενδιαφερομένου ή αποφυλακίστηριο ή άλλο επίσημο έγγραφο στο οποίο θα προκύπτει ο λόγος φυλάκισης και ο χρόνος έκτισης της ποινής ή της προσωρινής κράτησης, ο οποίος έχει λάβει χώρα μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2510/1997.

3. Βεβαίωση αποδοχών του προηγούμενου της υποβολής της αίτησης μήνα, όταν πρόκειται για μισθωτούς που ασφαλιζονται σε άλλο, πλην του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., ασφαλιστικό φορέα, αλλά υπήρξαν στο παρελθόν ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ..

Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/1986, στην οποία θα δηλώνεται:

α) Ότι ο ζητούμενος προς αναγνώριση χρόνος δεν έχει αναγνωρισθεί σε άλλο φορέα.

β) Ότι ο τελευταίος μήνας απασχόλησης είναι αυτός που απεικονίζεται στο προσκομιζόμενο ασφαλιστικό βιβλιάριο ή στο Λογαριασμό Ασφαλισμένου. Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος χρειάζεται τα στοιχεία ασφάλισης πριν από την υποβολή της ΑΠΔ, ο εργοδότης υποχρεούται να χορηγήσει βεβαίωση που θα περιέχει την χρονική περίοδο απασχόλησης, ημέρες ασφάλισης και αποδοχές.

Εξαγορά

Η αναγνώριση γίνεται με καταβολή του συνόλου των εισφορών από τον ενδιαφερόμενο και το ποσό της εξαγοράς υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές που λάμβανε σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τον τελευταίο μήνα πριν από την υποβολή της αίτησης, οι οποίες σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερες από τον τεκμαρτό μισθό της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ούτε κατώτερες από το 25πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, σε ποσοστό 20% του κλάδου σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, και όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Σε περίπτωση εφάπαξ εξόφλησης εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της αναγνωριστικής απόφασης, παρέχεται έκπτωση 15%. Η καταβολή μπορεί, όμως, να γίνει και σε διμηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται εντός του

προαναφερθέντος τριμήνου και κάθε επόμενη δόση πρέπει να καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μεθεπόμενου μήνα. Επίσης, η καταβολή του ποσού γίνεται με παρακράτηση του 1/3 του ποσού της σύνταξης, όταν συνυποβάλλεται με το συνταξιοδοτικό αίτημα.

Χρόνος συνταξιοδότησης αναπηρίας

Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Εφόσον ο ασφαλισμένος/η έχει πραγματοποιήσει 3.600 ημέρες ή 12 έτη στην πραγματική ή προαιρετική ασφάλιση, ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη λόγω αναπηρίας, συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για πλήρη συνταξιοδότηση.

ΠΗΓΕΣ

- *Η ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΟ ΙΚΑ*, ΚΩΝ. Δ. ΛΑΝΑΡΑ, ΕΚΔ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2013
- *ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΙΚΑ*
- *ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ 2010
- *Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ*, Γ. ΨΗΛΟΣ, ΔΕΝ 2010, σελ. 1154 επ.
- ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ: Ν. 1469/1984, Ν. 2084/1992, Ν. 2510/1997, Ν. 3655/2008, Ν. 3863/2010, Ν. 3996/2011

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΣΤΑΜΑΤΗ ΑΝΤΑ, ΝΑΤΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ.